

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 50 lir

TRST, nedelja, 18. junija 1967

Leto XXIII. - Št. 143 (6727)

Vojna med Izraelom in arabskimi državami, ki je izbruhnila kot posledica dolgih imperialističnih priprav, je prizadejala tamkajšnjemu prebivalstvu novo trpljenje. Slika kaže arabske begunce, ki zapuščajo kraje, ki so jih zasedli Izraelci

KOSIGIN PRISPTEL S SOVJETSKO DELEGACIJO V NEW YORK

Soglasno odobren dnevni red izrednega zasedanja OZN Jutri se začne debata z govorom Goldberga in Kosigina

Goldberg je ugovarjal umestnosti izrednega zasedanja - Britanski zunanji minister Brown je izjavil, da vojna ne sme pripeljati do ozemeljskih povečav - Zdi se skoraj gotov sestanek med Johnsonom in Kosiginom

NEW YORK, 17. — Glavna skupščina Združenih narodov je začela izredno zasedanje ob 16.10. Pred začetkom zasedanja je predsednik sovjetske vlade Kosigin, ki je prišel danes s svojo delegacijo v New York, obiskal v spremstvu zunanjega ministra Gromika in sovjetskega predstavnika v OZN Fedorenko glavnega tajnika U Tanta in se z njim pogovarjal pol ure. Zatem se je Kosigin udeležil prve seje glavne skupščine.

Izrednemu zasedanju predseduje predsednik 20. rednega zasedanja afganistanski predstavnik Pašvak. V sovjetski delegaciji sta Kosigin in Fedorenko medtem ko je za ZDA navzoč stalni predstavnik Goldberg.

Predsednik skupščine je ugotovil, da ni bilo ugovorov proti začetku dela, in poudaril, da mora razprava o krizi na Srednjem vzhodu spadati v izključno pristojnost Združenih narodov, ker so vse prizadele strani članice te organizacije. Izrazil je upanje, da bo razprava pripeljala do rešitve.

Skupščina je brez ugovorov in brez glasovanja odobrila dnevni red. Prvi je govoril ameriški delegat Goldberg, ki je ponovil, da je njegova vlada izrekla pridržke glede utemeljenosti sovjetske za-

hteve, da se prenese iz varnostnega sveta v glavno skupščino razprava o krizi na Srednjem vzhodu. Dodal pa je, da ameriška vlada ne bo sprico mnenja večine, ki je odobrila sovjetsko zahtevo, vztrajala pri svoji tezi, čeprav se ji načelno ne odreče. Dejal je, da bodo ZDA storile vse mogoče, da bo zasedanje pripeljalo do konstruktivnih rezultatov. Goldbergova teza je, da je sovjetska zahteva neumestna, češ da bodo sedaj znova razpravljali pred glavno skupščino o vseh vprašanjih, o katerih so že razpravljali pred varnostnim svetom.

Jordanski predstavnik Fara in saudski predstavnik Barodi sta ugovarjala tej Goldbergovi tezi in poudarila, da pred skupščino niso vsa predložena vprašanja in vsi problemi, ki so se bili spro-

žili pred varnostnim svetom, temveč samo sovjetska zahteva. Kakor je znano, poziva Sovjetska zveza glavno skupščino, naj razpravi, kako naj se odstranijo posledice izraelskega napada ter naj zagotovi takojšnji umik izraelskih sil za črte premirja. El Fara je obtožil Goldberga, da hoče odvrti pozornost skupščine od najmujejšega vprašanja, ki je umik izraelskih čet.

Na predlog predsednika so nato sklenili, da ne bodo razpravljali o dnevnem redu in da ga v celoti sprejmejo. Takoj nato je bilo delo prekinjeno in spoznamel so se, da se bo razprava nadaljevala v ponedeljek ob 16.30.

Britanski zunanji minister Brown je na nekem laburističnem zborovanju izjavil, da je vsaka vsiljena rešitev na Srednjem vzhodu nesprejemljiva. Dodal je, da mora biti prispevek k rešitvi problemov priznanje dejstva, da vojna ne sme pripeljati do ozemeljskih povečav. Vprašanje, ki ga morajo združeni narodi načeti, je v tem, da se

najde trajna rešitev. Na neko vprašanje je Brown odgovoril, da ne želi načeti podrobnosti politike britanske vlade glede zahteve za umik izraelskih sil z zasedenega ozemlja. Pripomnil je, da bodo o tem razpravljali prihodnji teden na skupščini OZN. Izrazil je upanje, da se bodo štiri vesilele sestale in načele vprašanje dokončne rešitve na Srednjem vzhodu in o sporazumu za nadzorstvo in omejevanje pošiljanja orožja državam Srednjega vzhoda.

Sovjetski poslanik v Tokiu je obiskal danes japonskega zunanjega ministra in opozoril japonsko vlado na važnost, ki jo Sovjetska zveza pripisuje izrednemu zasedanju glavne skupščine OZN. Poslanik je poudaril, da sestava sovjetske delegacije, ki ji predseduje Kosigin in v kateri je tudi zunanji minister kaže na veliko važnost, ki jo Sovjetska zveza daje razpravi o Srednjem vzhodu na tem izrednem zasedanju. Pomolčan japonskega zunanjega ministra je poslaniku izjavil, da se bo Japonska strogo ravnala absolutne nevtralnosti v sporu med Arabci in Izraelom.

V Washingtonu so mnenja, da je sedaj že skoraj gotovo, da se bosta Johnson in Kosigin sestala. Treba je se najti primerno formulo in se sporazumeti o kraju sestanka. V Washingtonu pravi, da bo eksplozija prve kitajske vodikove bombe nova spodbuda za ta sestanek, na katerem naj bi poleg Srednjega vzhoda obravnavali tudi vprašanje proti širjenju jedrskega orožja in govorili tudi o Vietnamu.

Zatrjuje se, da sta ameriški državni tajnik Dean Rusk in sovjetski poslanik Dobrinin govorila sinoči o možnosti tega sestanka. Davi je Dobrinin odšel iz Washingtona v New York, kjer je poročal Kosiginu o sestanku z Ruskom. Jutri popoldne bo Dean Rusk odpotoval v New York, kjer se bo udeležil zasedanja skupščine OZN in se bo verjetno sestel tudi s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom. Rusk se bo sestel tudi z izraelskim zunanjim ministrom Ebanom in z drugimi državniki. Johnson bo v ponedeljek ob 9.30 govoril na zborovanju učiteljev, v Združenih narodih pa bosta govorila ameriški delegat Goldberg in Kosigin.

V Parizu se govori o možnosti de Gaullovega odhoda v New York. Pripominjajo, da bi utegnili sklicati prihodnji teden v New Yorku konferenco štirih velikih, če bi se Johnson in Kosigin o tem strinjala. Goliščini list «Paris Jour» piše, da je de Gaulle mnenja, da bi sporazum štirih velikih lahko omogočil določitev

potrebnih pogojev za začetek pogajanj med Arabci in Izraelom. Medtem nadaljuje sovjetski tisk obtožbe proti ZDA. Današnja «Pravda» piše, da je ves napor ameriške diplomacije usmerjen v pomoč Izraelu in okrepitev njegovih pozicij na zasedenih ozemljih. «Izvestija» pa obtožujejo predvsem ZDA, da hočejo odvrti pozornost svetovnega javnega mnenja od Srednjega vzhoda, da bi dosegle trajno izraelsko zasedbo arabskega ozemlja. List ugotavlja, da tako Washington kakor London se ne udeležujeta radi volje izrednega zasedanja glavne skupščine OZN, in dodaja, da se bo v OZN začela zelo ostra bitka ter da se ne bo rešila s »presenečenjem» kakor med izraelskim napadom na Egipt, temveč s »vtrajnostjo in enotnostjo mirolojubnih sil, ki jim je na tem, da zmaga pravica stvar».

Izraelski zunanji minister Eban je odpotoval danes v New York, kjer bo zastopal Izrael na zasedanju glavne skupščine OZN. Izraelski poslanik v New Yorku je med pogovorom z Deanom Ruskom ponovil zahtevo svoje vlade za neposredna pogajanja z Arabci. Poslanik ni hotel časnika-ri povedati, kaj je odgovoril Dean Rusk.

Kairski list «Al Ahram» poroča, da bo egiptovsko delegacijo vodil podpredsednik vlade Fawzi, ki je odpotoval danes popoldne v New York. List dodaja, da je ZAR stopila v stik z 38 državami organizacije afriške enotnosti po njenem tajniku Tellijsu, ki je bil v zadnjih dveh tednih vedno obveščen o izraelskih premikih in o ameriški in britanski pomoči Izraelu. List poroča dalje, da so se visoki egiptovski funkcionarji sestali včeraj s predstavniki 22 evropskih in azijskih držav.

«Al Ahram» piše nato, da ZAR pripravlja dolgoročni gospodarski načrt, da se nevtalizirajo negativne posledice zapore Sueskega prekopu in pomanjkanja turistov. Proračune bodo menjali, zato da dajo prednost vojaškemu načrtu in kmetijstvu za povečanje kmetijskega izvoza. Spremenili bodo še mnoge druge načrte, ki jih sedaj ne bi mogli izvesti, zato da povečajo proizvodnjo.

Pakistanski poslanik v Združenih narodih je poslal glavnemu tajniku U Tantu pismo, v katerem zahteva naglo akcijo Združenih narodov, da Izrael opusti vsako pobudo za priključitev Jeruzalema.

Kanadski ministrski predsednik Pearson je sporočil, da je kanadska vlada sklenila poslati na Srednji vzhod živila v vrednosti 2,5 milijona dolarjev za palestinske begunce tudi na izraelskem ozemlju. Drugo pomoč bodo poslali po Rdečem križu, kateremu so se daj izročili za 20.000 dolarjev vrednosti zdravil.

Ameriška vojna v Vietnamu dan za dnevno večja trpljenje tamkajšnjega prebivalstva, ki se bori za svojo neodvisnost. Slika kaže begunce, ki bežijo iz vasi, ki so jo ameriški vo-jaki zažgali

Poročilo iz Kaira

Zadnja številka «Komunist» objavlja naslednje poročilo svojega dopisnika iz Kaira, ki ga ponatiskujemo zaradi zanimivosti:

Egipt je hotel preprečiti vdor v Sirijo (do katerega pa je vendarle prišlo) in svoje sile je poslal na mejo proti Izraelu. Egipt je vojno pričakoval in sprejel je prvi udarec. Agresija ni presenetila, pač pa ga je presenetila moč začasnega udarca. Prvi dan so izraelski bombniki udarili po jedru egiptovskega vojnega letalstva, in sicer na tleh. Dva dni pozneje je Egipt zožil fronto in poskušal protiofenzivo na Sinaju. Brez zadostne letalske zaščite je egiptovska vojska 8. junija izgubila bitko, in s tem je bil vojaški del te vojne, vsaj kar zadeva Egipt, končan. Sledil je vojaški poraz Sirijcev in Jordancev.

Pokazalo se je, in to je rekel Naser 9. junija zvečer, da je imel Izrael trikrat več letal, kakor je domneval egiptovski generalštab in kakor so govorili podatki služb drugih, Egiptu prijateljskih držav. Anleški Zahod je torej zagotovil Izraelu orožje za vojaško zmago. Ali, če bi se bil Izrael (ne Egipt) med vojaškimi operacijami znašel v težavah, bi Amerika in Britanija poskrbeli, da tega ne bi dopustili. Sicer pa je med operacijami na Sinaju nad 200 ameriških letal odletelo iz baze Velus v Libiji proti Izraelu. Komandant VI. ameriškega ladjstva je priznal, da so njegova letala opravila izvidniške poletje daleč nad egiptovskim ozemljem — vsekakor na ozemlje Izraela. Trdijo tudi, da so ameriška letala v Španiji in na bazi Velus dobivala izraelske letala in letela proti vzhodu, kar bi nadomestila zgube. Sicer pa ni nihče ne zanika aktivne vloge podpore Amerike in Britanije, in če se bodo stvari na Srednjem vzhodu pomirile, da bo nekdo kvečjemu pol leta, da bo objavljeno tudi dokumentarno, ko da sta bila vojna in njen vojaški izid že vnaprej določena, pa naj bi storil Egipt kar koli.

V tej zvezi je Arabce zadelo aktivno stališče Združenih narodov, in kakor Arabci so stališče, «nevtraln» stališče Sovjetske zveze. Ali bi se bile stvari spremenile, če bi bila Sovjetska zveza 5. junija nadomestila egiptovske zgube v a-meriški in ali bi to pomenilo neposredno sodelovanje Sovjetske zveze, to je stvar do-merne.

Moskovsko sporočilo voditelja vlad in partij socialistične zveze je prineslo arabske svetlo določeno olajšanje vsem smislu: prvič, da bo sovjetski svet dal državam, žrtvami agresije, materialno pomoč, in, drugič, da bo napad na vse sile, da se agresija ne bi bila povrh vsega tu-je države diktata.

To je eden izmed faktorjev, ki gre v korist arabskim državam v trenutku prenehanja sovražnosti, ko stopa spopad, tako bi bilo treba vsaj pričakovati, v fazo, v kateri bi morali priti do izraza ne toliko vojaški, kolikor politični in gospodarski argumenti. Če bi položaj presojali z vojaškega vidika, Izrael pa to ob podpori angleškega Zahoda posebno poudarja, tedaj arabskim državam ne bi preostalo nič drugega kakor sprejeti diktat. Mimogrede hodi rečeno, da bi bilo napadno misliti, da je vojska moč arabskega sveta uničena, čeprav drži, da je za zdaj v Egiptu, Siriji in Jordaniji nevtralizirana.

Faktor, ki je naglo stopil v ospredje, zlasti 10. in 11. junija, v dramatičnih trenutkih Naserjevega odstopa in njegovega preklica, je enotnost v arabskem svetu na ravni množic. Ni dvoma, da so duhovi vznemirjeni, pa tudi srđiti in odločni. Mnogočje Egipta in arabskega sveta so se s plebiškim izrekle za Naserja ne samo kot osebnost, marveč predvsem kot graditelja politične neodvisnosti. Nevarno bi bilo podcenjevati ta moment, če bi se namreč vojaški in drugi pritisk na arabske države nadaljeval, da bi sprejele kakršenkoli diktat in dale koncesije v škodo svoje neodvisnosti zato, ker se je izraelska agresija vojaško posredila, bi bile na Srednjem vzhodu možne nove eksplozije. Pod tem je treba razumeti padec vlad, razdejane naftovodov in naftnih vrelcev in s sabotaže večjega obsega. Skratka, nevarno kaotično stanje, ki ne bi moglo miniti brez tudeh svetovnih re-perkusij. Tudi neposredne politične zube anglosaškega sveta so velike, začeni s prekinitvijo diplomatskih odnosov z ZDA in Britanijo, do splošne in trajne revolte proti njima.

Celo na ravni vlad je izraelska agresija ustvarila nenavaden položaj, v katerem tako rekoč vsi državni pogovarji, iz-venjski kralja Fejsala, podpirajo prav Naserja. Morda se v tem zrcali začasno stanje stvar-ti, toda pomembnejše je nekaj drugega, namreč nafta. Vse a-rabske države so bile hoče-no-če primorane ustaviti dobave nafte ZDA in Britaniji. Argument «črne» zlata, ki je po-kazal tolikšno moč leta 1956, po podobni agresiji na Egipt, naj bi z vsakim dnem bolj pri-hajal do izraza, Gospodarsko to pomeni zgube tudi za arabske države, toda manjše kakor za Zahod v celoti ali za petro-lejske monopolne. Trenutno, v «fazi mešetarnjanja» je ena glav-nih skrbí arabskih voditeljev, kakor so Naser, Bumedien in drugi, da ohranijo to «petro-lejsko enotnost» arabskega sveta, dokler se Izrael ne bo umak-nil. Če bi prišlo do cepitve, bi bilo to nevarno za arabske države, toda disidenti bi u-tegnili tvegati notranjo eksplo-zijo.

Tesno povezan s tem je tudi

URADNO SPOROČILO V PEKINGU

Na Kitajskem je včeraj eksplodirala prva kitajska vodikova bomba

Uradna izjava ponavlja, da Kitajska ne bo nikoli prva uporabila
atomskega orožja - U Tant in japonska vlada obsojata novo eksplozijo

PEKING, 17. — Pekinški radio je javil, da so na Kitajskem povzročili danes eksplozijo prve vodikove bombe. Bomba je eksplodirala v zraku nad zahodnim delom kitajske celine. To je že šesti kitajski jedrski poskus.

Centralni komitej KP Kitajske, državni svet, vojaška komisija centralnega komiteja KP in skupina za kulturno revolucijo v centralnem komiteju, je rečeno v uradnem sporočilu, najpogosteje čestitajo vsem poveljnikom in borcem kitajske narodnoosvobodilne vojske, delavcem, inženirjem, tehnikom, znanstvenikom in vsemu osebju, ki je zaposleno pri raziskovanju, izdelovanju jedrskega orožja in pri njegovem preizkušanju. Dolgo sporočilo je podobno sporočilom o vseh dosedanjih jedrskih eksplozijah in dodaja: «Kitajska ima atomske bombe, vodljive izstrelke in sedaj ima vodikovo bombo. To dejstvo zelo dviga moralo revolucionarnega ljudstva na vsem svetu in zelo manjša nadutost imperializma, modernega revizionizma in vseh reakcionarjev.» Sporočilo pravi tudi, da «je človek tisti, ki odloča o zmagi ali porazu v vojni in da imajo jedrski poskusi na Kitajskem samo obrambne namene s končnim smotrom, da se doseže ukinitve jedrskega orožja.

Na koncu ponavlja izjavo, da Kitajska ne bo nikoli in v nobeni okoliščini prva uporabila jedrskega orožja. Po pekinskih ulicah je na sto-tisoče ljudi manifestiralo takoj po sporočilu o eksploziji vodikove bombe. Novico so širili po ulicah z zvonicami. Vse ulice so močno razsvetlele.

Glavni tajnik OZN U Tant je dal prebrati naslednji komentar h kitajskemu sporočilu: «V skladu z resolucijami, ki jih je odobrila glavna skupščina o tem vprašanju, je treba obsoditi vsako eksplozijo atomske ali vodikove bombe v kateri koli državi, na katerem koli delu sveta.»

Japonsko zunanje ministrstvo je nocoj objavilo izjavo, v kateri obsoja kitajsko jedrsko eksplozijo in poziva kitajsko vlado, naj temeljito razmisli, preden nadaljuje svoje jedrske poskuse. Ameriška komisija za atomsko energijo je potrdila, da so kitajski znanstveniki danes povzročili eksplozijo jedrske bombe na preiskovalnem strelišču Lop Nor. Moč bombe je znašala več megaton. (ena megatona ima moč milijona ton tritola).

Sporočilo komisije za atomsko energijo ne pojasnjuje, ali je šlo za vodikovo bombo ali ne. Po mnenju izvedencev komisije pa ni vzroka, da bi dvomili o tem, kar so sporočili v Pekingu.

Kakor je znano, sta Kitajska in Francija edini dve atomski državi, ki nista podpisali moskovske pogodbe o prepovedi jedrskih

poskusov v zraku, na zemlji in pod vodo. Toda Francija ni še preizkusila vodikovih bomb.

Konferenca arabskih ministrov

KUVAJT, 17. — Pozno popoldne se je začela v Kuvajtu konferenca arabskih zunanjih ministrov. Navzočih je trinajst ministrov in glavni tajnik arabske zveze Hasuna ter voditelj organizacije za osvoboditev Palestine Sukeiri. Kuvajtski zunanji minister je bil izvoljen za predsednika konference. V povodnem govoru je poudaril, da je izraelski napad ustvaril povsem novo stanje za Arabce, ki sedaj potrebujejo popolno enotnost in solidarnost. Dodal je, da je bil namen izraelske akcije povzročiti škodo arabskim državam, zaustaviti njih proces razvoja, uničiti arabske oborožene sile ter zasesti ozemlja, ki bi jih sovražnik lahko uporabil kot podlago za posajanja.

Sirski predsednik Atasi je danes odpotoval iz Kaira v Damask. V Kairo pa je prispel podpredsednik jemenske vlade, ki je prinesel pismo predsednika Salala za Naserja. Alžirski predsednik Bumedien je sinoči poročal na seji vlade o svojem obisku v Moskvi. Bumedien je poročal tudi o svojih pogovorih s predsednikom Titom in s sirskim predsednikom Atasjem.

Vseafriška sindikalna zveza je po

svojem posebnem sestanku izvršnega tajništva v Casablanci objavila izjavo, v kateri pravi, da je izraelski napad na arabske države uperjen proti vsem narodom tretjega sveta, da bi se nadaljevalo kolonialno izkoriščanje. Izjava ostro kritizira ZDA in Veliko Britanijo zaradi podpore Izraelu ter poudarja pravico arabskega ljudstva v Palestini do njegove zemlje in do-daja, da se bosta arabska ljudstva ne razlikuje od borbe, ki jo vodijo narodi Afrike, Azije in Latinske Amerike proti razizmu, apartheidu in proti imperializmu.

Demonstracije proti Indiji v Pekingu

NOVI DELHI, 17. — Med večerajšnjimi demonstracijami pred kitajskim poslaništvom v Novem Delhiju sta bila ranjena prvi tajnik poslanstva in še en diplomat. Diplomata bi morala zapustiti Indijo danes popoldne, toda dovolili so ji, da ostane še en dan ali dva, dokler ne bosta lahko odpotovala. Skupno je bilo ranjenih devet kitajcev, od katerih so jih sedem odpeljali v bolnišnico. Omenjena diplomata pa so zdravili v poslaništvu.

Indijska policija je sporočila, da so sami Kitajci zažgali dva svoja dva avtomobila, verjetno da prika-žejo, da je bila škoda še večja. Davi so se pred poslaništvom znova zbrale skupne demonstrantov, ki pa jih je policija razgнала.

Kitajsko zunanje ministrstvo je poslalo indijski vladi protestno noto, v kateri trdi, da je večerajšnji napad na kitajsko poslanstvo v ce-lo organizirala indijska vlada.

Kitajci so danes obvestili indijskega odpravnika poslov v Pekingu, da ne bodo mogli več jamčiti varnosti indijskih diplomatov in članov njihovih družin na pekinskih ulicah. Indijsko poslanstvo v Pekingu je danes obklopile velika množica demonstrantov. Razbili so vrata in sipe na oknih ter zažgali mnogo materiala. Vendar jim ni uspelo vdreti v notranjost poslopja, kamor se je zateklo 60 oseb.

ALŽIR, 17. — Francija je sklenila z Alžirijo sporazum, na podlagi katerega bo kupila milijard do kubnih metrov alžirskega zemeljskega plina več, kakor je bilo sprva v načrtu. Po dosedanjih odgovorih naj bi Francija kupovala od Alžirije 2,5 milijarde ku-bičnih metrov zemeljskega plina na leto.

SESTANEK TRGOVSKIH POTNIKOV

(New Statesman, London)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Navezanost Rezijanov na rezijanščino

Dve veliki kulturni manifestaciji je zadnje tedne doživela Rezija, ki je sicer zapuščen od vseh: od dežele, od Karnijske skupnosti, od pokrajine in od vseh drugih ustanov. Še celo politiki jo pustijo pri miru. Prav res, da je prava pepelka, ki spi stoletno spanje in ki čaka modernega junaka, da jo prebudi iz njene zapuščenosti. Je pravi paradoks, da vsi vedo zanj, da vsi poznajo Rezijane, ter Di Lenarde, Clemente, Madotte, Chinese, Zuzzi, Lettiche in druge, da pa so pravzaprav redki, ki jo obiskujejo. Povsod so raztreseni Rezijani po svetu: najprej v Italiji in kar precej v glavnih mestih dežele: v Vidmu, Gorici, Trstu, Pordenonu, Trzinu, Krmnu in po drugih mestih. Precej jih je v Trbižu, kjer čuvajo svoje stojnice. Njihova nova postojanka je Rezija, ob pontebški avtomobilski cesti. Rezijani so do časa prve emigracije pred prvo svetovno vojno naseljeni po Sloveniji, kjer se Klementi in Di Lenardi ne razlikujejo od raznih Primorcev, Kranjcev in Štajercev. Imajo lepe trgovine z južnim sadjem v Beljaku, Celovcu, Gradcu in na Dunaju. Naseljeni so na Bavarskem. Nova rezijanska emigracija dela v Nemčiji, Švici, Belgiji, Franciji. Imajo svojo kolonijo v Milanu. Sicer pa so redki veliki kraji, ki ne bi imeli vsaj po enega Rezijana.

Letošnjo pomlad je sklenilo furlansko filološko društvo, naj bo za njen pomladanski izlet cilj rezijanska dolina. Po večtedenski pripravi so v nedeljo, 4. junija člani Filologične obiskali z zasebnim avtomobilom in avtobusi Rezijo. Okoli 1000 članov se je zbralo v Reziji. Novi župnik v Reziji don Barzutti je pri masi za goste imel pridigo v furlanski, kar je bila velika redkost za Rezijo, kjer je še nekaj desetletij, po nekdanjih pridigah v rezijanščini slišati v vseh treh rezijanskih cerkvah samo italijanske pridige. Po masi je predsednik filološkega društva čedaski župan, senator dr. Guglielmo Pelizzo položil venec na spomenik padlih v vojni. Na županovstvo je bil uraden sprejem, kjer jih je pozdravil župan Beltrame, ki je izrazil velike presenečenje Rezijanov, da se jih kdo sploh spomni. V razgovoru je omenil, kako je rezijanska občina globoko prizadeta, ker se hoče Učja odcepiti od Rezije. S tem bo Rezija bolj duhovno in moralno udarjena kot pa materialno. Saj so prebivalci Učja pravzaprav izseljeni iz Rezije, ki so se odstranili Karnije naselili ob Belem potoku v Učji. Ako se odcepilo, se zmanjša število pravih Rezijanov, ki gojijo stare rezijan-

Poročilo iz Kaira

(Nadaljevanje s 1. strani)

argument Sueskega prekopu. Kakor je bilo mogoče pričakovati, je prekop ne samo zaprt, marveč tudi poskodovan. To je bilo mogoče vedeti že vnaprej, brž ko so izraelske enote poletale proti prekopu in brž ko se je vsa cona zvalila v središču srditih vojnih operacij. Kako dolgo bo zaprt, je odvisno od tega, kolikšen bo pritisk Zahoda in Izraela, da bi Arabci klonili. Iz Kaira je mogoče zanesljivo trditi: Egipt ne bo dovolil popraviti in znova odpreti prekop dokler se izraelske sile ne umaknejo iz vseh arabskih ozemelj. (Vlada ZAR posebej poudarja vsearabski značaj sedanje problema.)

Z nafto in prekopom gredo seve še druge posledice, kakor je podražitev surovin na svetu, nazadovanje trgovinskega prometa, podražitev pomorskih storitev. Nastal je položaj, v katerem nerazvitost koristi arabskim deželah, ker so s prenehanjem dobav nafte, z ustavitvijo plovice po prekopu in z nazadovanjem svetovne trgovine manj prizadete. Da je res tako, se je med drugim pokazalo tudi leta 1956.

Tisto, kar pričakujejo arabske države kot prvo je brezpopojni umik izraelskih sil z okupiranih področij. Šele potem bi v Združenih narodih lahko govorili o problemu kot celoti. Naser je že pred agresijo povedal, kako si zamisla mirno ureditev problema: izraelska stran naj bi potrdila pogodbu o premirju in se strogo držala njenih določil. Potem bi sledili pogovori o palestinskem vprašanju, statusu Jeruzalema, problema Akabe in reke Jordana in vse druge. Ali je to zdaj možno, je veliko vprašanje. Izraelska agresija ob pomoči Zahoda, druga v desetih letih je ustvarila takšno ozračje, v katerem je izredno težko misliti na kakršnekoli neposredne stike med arabskimi državami in Izraelom.

Ce bodo vztrajali na tem, da bi spravili arabske države na kolena, bodo odprte vse možnosti za velike zaostre, v katerih so arabske dežele pripravljene tvegati svoj obstoj, ne pa tudi dovoliti teptanja svojih pravic. Zroč iz Kaira je pisec teh vrstic prepričan, da je stanje duhov prav takšno. Za Egipt je vse ena celota: če bi sprejeli Muenchen na račun Sirije ali Jordanije ali Egipta, je odprta pot za podobne Muenchene na drugih straneh sveta. Kam bi utegnili to pripravi, je vsem jasno. Da pa bo kriza dolga in ostra, je tudi znano.

PO VČERAJŠNEM SKLEPU MINISTRskega SVETA

Fanfani in Moro zastopata Italijo na zasedanju skupščine OZN

Verjetna kompromisna rešitev v pričakovanju jasnejših stališč članic OZN
Notranji minister je obiskal stanovanjske naselje dalmatinskih beguncev

RIM, 17. — Ob zaključku zasedanja ministrskega sveta je bilo izdano naslednje sporočilo: «Ministrski svet je poslušal poročilo zunanega ministra v zvezi s spopadom na Srednjem vzhodu in glede vprašanj, ki so na dnevnem redu generalne skupščine OZN. Ministrski svet je izrazil solidarnost z dejavnostjo predsednika vlade in zunanega ministra med krizo, je odobril njih stališče, ki bo prišlo do izraza italijanske delegacije, katero bo vodil predsednik vlade v spremstvu ministra za zunanje zadeve».

Na seji vlade je očitno prišlo do zapletenega razgovora o konkretnem položaju in so znaki, da je prišlo tudi do napetih odnosov v vladi. V tej zvezi se mnogo govori, da je zunanji minister Fanfani zapustil sejo vlade precej časa pred zaključkom, kar naj bi odražalo že znana nasprotja v vladi.

Iz sestave uradne italijanske delegacije na zasedanju skupščine OZN torej ni mogoče predvideti stališča, ki ga bo Italija zavzela, odnošeno je možna samo ugotovitev, da gre za izredno oprezo stališče in za kompromis med seboj in nasprotujočimi si mnenji velikih sil.

Minister za notranje zadeve Taviani je obiskal danes v Rimu na

da namerava Izrael na zasedenem jordskem področju ustanoviti «združeno židovsko-arabsko republiko». Pravi, da obrambni minister Dayan odkrito zahteva, da postane izraelski predsednik.

«Pravda» o Vietnamu

MOSKVA, 17. — Sovjetski časopis Pravda komentira sprejeto novega vojnega proračuna ZDA, in ob tem piše, da so nekateri bojažljivi predstavniki kongresa v razpravi zahtevali, naj bi proti Severnemu Vietnamu uporabili atomsko bombo. Kaže, da so washingtonski krogi, obsedeni od vojnega požara, piše list, izgubili sleherni predstavo o realnem svetu, v katerem

Washingtonski netilci vojne, zaključijo Pravda, bodo storili nedopustljivo napako, če se bodo slepili, da je izraelska agresija na Bliznjem vzhodu, ki so jo sami organizirali, zmanjšala pozornost svetovne javnosti do Vietnama in dala ugodnejšo priloznost za ameriški bliskovit udarec na vietnamski narod.

SINAJ, 17. — Čeprav je večina egiptovskih vojakov, vračajočih se z bojišča na Sinaju, že prešla Suez pri Ismailiji in Kantari, pa mnogi še vedno tavaajo po puščavi, brez hrane in brez vode. Njihov položaj je obupen. Mnogi so brez vode že teden dni.

Na krajih, kjer je divjala bitka, ležijo uničeni tanki in trupa, ki trohijo na soncu. To žalostno sliko dopolnjujejo sledovi razlitga bencina in preživelih vojakov, vtisnjenih na pesku.

SPOROČILO ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

POMOČ JUGOSLAVIJE ARABSKIM DRŽAVAM

Nadaljuje se akcija številnih organizacij - Danes odpotuje v New York delegacija, ki bo zastopala Jugoslavijo v OZN

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 17. — V sporočilu, ki ga je danes objavil zvezni izvršni svet v zvezi z dajanjem pomoči arabskim državam, se ugotavlja, da je pomoč mirovnih držav in ostalih naprednih sil na svetu arabskim državam gesta solidarnosti, ki je v skladu z osnovnimi interesi in smotri udržitve mira na svetu. Jugoslavija je poleg pomoči, da bi se premagale najnujnejše in neposredne potrebe, pripravljena sodelovati pri reševanju vprašanj nadaljnjega razvoja in stabilizacije gospodarstva arabskih držav, podprel vse morebitne pobude mednarodne pomoči posebno v okviru svetovne organizacije in po svojih možnostih prispevali v okviru širšega mednarodnega programa gospodarske pomoči arabskim državam. Jugoslavija bo skušala pomagati urediti gospodarstvo arabskih držav predvsem s povečanjem blagovne izmenjave in bo v zvezi s tem sprejela ukrepe za povečanje nakupa blaga v arabskih državah. Poleg tega je Jugoslavija pripravljena s kreditnimi dogovori, izvoznimi opreme, izvajanjem investicijskih del, pomagati nadaljevanju gospodarskega razvoja arabskih držav. V okviru programa nujne pomoči je zvezni izvršni svet sklenil poslati žrtvam napada 30.000 ton koruze, 10.000 ton sladkorja, 1000 ton ribjih konzerv, 200 ton mleka v prahu, 500 ton sira in pol milijona parov obutve in druge pomoči.

Akcija pomoči arabskim državam, ki jo je sprožil koordinacijski odbor družbeno-političnih organizacij Jugoslavije, je naletel na širok odziv v vseh krajih Jugoslavije. Številni delovni kolektivi so že sklenili dati kot pomoč eno do trideset dni zaslužek.

Zveza združenja borcev NOB Jugoslavije v brzojavki svetovni federaciji bivših borcev odločno obsejda napad Izraela na arabske države, izraža solidarnost z arabskimi narodi in prepričanje, da bo svetovna federacija dala polno moralno in materialno podporo žrtvam napada. Zveza združenja borcev NOB Jugoslavije predlaga, da izvršni urad federacije zahteva od generalnega tajnika svetovne organizacije in vseh združenj federacije, naj se zavžejo za neizdati iz zavzetega ozemlja.

Na izrednem zasedanju generalne skupščine OZN bodo Jugoslavija zastopali predsednik zveznega izvršnega sveta Mika Spiljak, državni tajnik za zunanje zadeve Marvo Niketić, pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve Dimče Belovicki, načelnik uprave za mednarodne organizacije Aleksander Božović in stalni delegat Jugoslavije pri svetovni organizaciji Danilo Lekić. Člani jugoslovanske delegacije bodo jutri odpotovali v letalom v New York.

B. B.

Za napad so se odločili 36 ur prej?

WASHINGTON, 16. — Izraelska vlada je sklenila začeti vojno proti arabskim državam ponoči 3. junija, celih 36 ur pred začetkom obojestrane akcije. Tako poroča dopisnik «Washington Post» iz Tel Aviva, ki se sklicuje na poučene kroge. Pravi, da je bila tista seja zelo burna in da je prevladovalo stališče Mosheja Dayana, da Izrael ene more dlje čakati.

Izraelski krogi zdaj skušajo opravičevati napad Izraela kot akcijo, s katero je bilo treba preprečiti arabski napad.

Dopisnik lista poroča tudi o tem,

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

VČERAJ NA ŠKOFIJSKEM BLOKU

Aretirali so napadalca iz bara «Moncenisio»

Takoj po streljanju se je Antonio Piccolo zatekel v Piran, od koder se je včeraj nameraval vrniti v Trst

Antonio Piccolo, 38-letni nasilnež, ki je pred nekaj dnevi streljal na 21-letnega Sinajca Bozovic, je včeraj popoldne v koronjskih zapirah aretirali so ga agenti letalske oddelke pet minut po letu, ko se je preko škofijskega bloka iz Pirana vračal v Trst.

Takoj zatem, ko je v baru «Moncenisio» počil strel in se je Bozovic hudo ranjen zgrudil na pragu bara, je Piccolo zbežal proti domu v U. Alfieri 8. Tam je pobral potni list in nekaj časa zatem bil onstran meje. Zatekel se je v Piran, kjer je dobil prenočišče v zasebni sobi in tam preživel dva dni. Včeraj dohodne pa je prišel nazaj. Na blokso so ga čakali policisti, ki so vse te dni stražili mejne prehode.

Kot smo že poročali, se zdi, da je Piccolo streljal v napadu jeze, ker so ga v baru izvalili. Podrobnosti podatkov o vzrokih krvavega dogodka ni, ker Piccola zaslišuje preiskovalni sodnik, kar pomeni, da je preiskava tajna.

Seznam davkov

Tržaško župništvo sporoča, da bo od danes naprej razstavljen na vpogled občinstvu za 20 dni v občinski palači, via Maicanton št. 3 v priležju, sklop občinskega odbora št. 1333 od 14.6.1997 z osemnajstimi seznammi davkoplačevalcev, za katere so uradno ugotovili drugačne dohodke, ali pa jim sploh uradno odmerili davke. Davkoplačevalci si lahko ogledajo tudi sezname, ki se nanašajo na lanske leto.

Seznam staleža učiteljev na šolskem nadzorništvo

Šolsko skrbništvo sporoča, da je komisija, ki razsoja v natečaju za učitelje za stalna mesta, končala svoje delo. Od jutri bodo za 10 dni na nadzorništvo razstavljeni lestvice zmagovalcev in lestvice s točkami. Vsakdo, ki ga stvar zanima, si lahko ogleda lestvice. Morebitni prizivi glede dodeljenih točk se lahko vložijo pri nadzorništvo v desetih dneh.

● Predsednik deželne sveta dr. Rinaldini je včeraj jutraj sprejel novega tržaškega kvestorja dr. Marcela Guida, zatem pa državnega pravdnika dr. Francesca Santomasa.

Kvestor dr. Guida se je sestel s časniki

Novi tržaški kvestor dr. Marcello Guida se je včeraj popoldne na kvestorski seji s predstavniki tržaških tiskov. Dr. Guida, ki je pred osmimi leti že služboval v Trstu, je s prisotnimi časniki izmenjal misli in mnenja o bodočem delu in sodelovanju ter izrazil upanje, da bodo še vnaprej ostali sili med predstavniki javne varnosti in časniki vedno prisrčni. Novemu kvestorju se je za njegovo zanimanje in prizadevanje zahvalil predsednik časnikaškega združenja Danilo Soli in izrazil željo, da se bo vestransko sodelovanje nadaljevalo in razširilo.

Začasna sprememba smeri prog 25 in 26

Vodstvo Acageta sporoča, da bo zaradi cestnih del za uvrstitve tramvajске proge v U. Battisti od ponedeljka, 19. t.m. dalje za nekaj dni preusmerili prog 25 in 26 iz smeri Trga Oberdan proti Katinarji in Kladu. Vozila bodo po U. Battisti nadaljevala vožnjo proti U. Giannastasia po U. Rossetti namesto po U. Gattari. Na tej točki nameni bodo uredili postajališče v U. Rossetti 7/1 (Kino Nazionale).

Trčenje avtov

V U. Flavio pred Fiat-Grandi je včeraj prišlo do trčenja dveh avtov. Pri nesreči so se ranili 55-letni Maro Sestani iz U. San Pasquale 125, 43-letni Valerio Mervich iz U. Cattaruzza 2 in 22-letni Livio Benvenuto iz U. Matteotti 18. Vse tri so odpeljali v bolnišnico. Prva dva se bosta morala zdraviti od 25 do 30 dni zaradi hudih poškodb, Benvenuto pa bo okrevljal v 5 dneh.

Na cesti je ležal hudo ranjen

Včeraj ponoči so nujno sprejeli na nevrokirurški oddelku s pridržano prognozo 73-letnega Giovannija Prosela iz U. Pier della Francesca št. 8 zaradi hudih poškodb in verjetnega prebitja lobanje. Bolničarji so povedali, da so ponesrečenca v takem stanju našli v Drev. R. Sanzio, vendar niso znali povedati, kaj se je pripetilo.

Petrolejska vojna

V arabskem svetu, ki zbira vsa razpoložljiva orožja za politični spopad, v katerem naj bi zagotovili vrnitev izraelskih sil za meje izpred vojne izbruh, najpogostejše omejuje dva instrumenta, ki bi ju izbrali za pritisk na Združene države in Britanijo. To sta Sueski prekop in nafta. Kako učinkovita bi lahko bila naftna vojna?

Prvi del odgovora je kratkoročne narave. Arabske države Srednjega vzhoda (z Iranom vred) dajejo po podatkih iz lanskega leta 34 odstotkov svetovne nafte, proizvajajo, če bi to 34 odstotkov nenadoma izsahnilo, bi to za Zahod kot celoto nedvomno pomenilo hud udarec. Vendar pa bi ta udarec zadal bolj druge države kakor glavne nasprotnike: ZDA. Lete namreč krijejo svoje potrebe povečini iz lastnih ali pa kanadskih in venezuelskih ležišč. Morebitna nacionalizacija ameriškega naftnega imetja na Srednjem vzhodu bi pomenila za ameriški kapital izgubo približno milijarde dolarjev, kolikor veljajo tamkajšnje nalozbe, razen tega bi bili odsekani veliki ekstrakti ameriških naftnih družb, ki nastajajo zaradi vodilne vloge ameriškega kapitala v svetovnem naftnem kartelu.

Ameriški delež čistega dohodka od srednjevzhodne nafte je lani znašal milijardo in četrto dolarjev. V tej vsoti je izredno velik delež ekstraprofita, kakaj kartelske svetovne cene nafte se oblikuje na podlagi proizvodnih stroškov v Tekساسu in Venezueli, medtem ko so proizvodni stroški na Srednjem vzhodu neprimerno nižji. To se pravi, da bi bile ZDA prizadele drugič, a vendarle samo delno. Drugače je z Veliko Britanijo. Ta prejema s Srednjega vzhoda 80 odstotkov svoje nafte: ZR Nemčija približno polovico; Francija četrtino in Italija enako kot Britanija 80 odst. Skozi Sueski prekop gre 60 odstotkov italijanskega, 63 odstotkov belgijskega, 50 odstotkov nizozemskega, 39 odstotkov francoskega in 15 odstotkov zahodnega evropskega uvoza nafte. Preusmeritev nakupov nafte s Srednjega vzhoda k dobaviteljem na drugih koncih sveta, združena z zaporo tankerske plovice skozi Sueski prekop, bi zahodno Evropo po nekaterih računih priskrblila za tri milijarde dolarjev. Logično bi bilo torej pričakovati, da bodo zahodno evropske države po eni strani priiskale na arabski svet, naj naftnega dotoka ne prepreže, po drugi strani pa na ZDA, naj konfrontacije ne zenejo.

Zaključni odgovor na uvodno vprašanje je se torej lahko glasil nekako takole. Kratko, ostro naftno vojno bi arabski svet, prepoln z zavestjo o skupnih interesih, najbrž lahko izpeljal ter tako sprožil zoper ZDA in Britanijo precej ožer ne neposredni udarec in posredni, da bodo zahodno evropske države organizirali in potem vzdržali dolgotrajno naftno bojevanje, pa ostaja vsaj po podatkih, ki zadevajo sedanje stanje, popolnoma odprto.

ŠPORTŠPORTŠPORT

DOMAČI ŠPORT

Danes, v nedeljo 18. t.m.

NOGOMET

Za deželni naslov III. kat. Ob 18. uri v Pierlu VESNA — MARANESE
Turnir narasčajnikov Ob 11.15 na stadionu Prvi maj ESPERIA — BREG
Prijateljska tekma Ob 8. uri na stadionu «Prvi maj» UNION — ZARJA

ODBOJKA

Danes ob 15.30 dalje v Gorici (televizijska AGI)
Finalne tekme promocijskega prvenstva za vstop v moško C ligo BOR — KENNEDY
AGI — BREG
Sledila bosta dvoboja za prvo (med zmagovalcem) in za tretje (med poraženima).

NAMIZNI TENIS

Ob 9.30 na stadionu «Prvi maj» prijateljsko srečanje BOR — SOFFITTA

ATLETIKA

VČERAJ V BUDIMPEŠTI

Kubanec Figuerola izenačil svetovni rekord v teku na 100 m

BUDIMPEŠTA, 17. — Madžarska tiskovna agencija MTI je danes javila, da je kubanski atlet Figuerola izenačil s časom 10" svetovni rekord v teku na 100 m.

Med tekmo je pihal veter s hitrostjo 1,8 m na sekundo, zaradi česar bi morali doseženi čas uradno priznati. Svetovni rekord na tej progi pripada Harryju (Nemčija), Jeromeju (Kanada), Estevesu (Venezuela) Hayesu (ZDA, Turnerju (ZDA) in Hinesu (ZDA).

BERGAMO, 17. — Na seznamu 41 italijanskih atletov iz 8 držav, ki se bodo udeležili jutrišnjega mednarodnega atletskega mitinga v Bergamoju, so tudi naši športniki.

Udeleženci planinskega pohoda SPDT pozor!

SPDT obvešča člane in udeležence planinskega pohoda, da bo v petek, 23. t.m., na viljo Sv. Ivana na stadionu «Prvi maj», ob tradicionalnem kresu, nagradjevanje zmagovalcev pohoda in obnove tekmovalcev. Sledilo bo veselo kresovanje in zvokih harmonike in kitare. Zabeleženo in lačne bo preskrbljeno. Zmagovalci, pridite po težko zasluženo lovoriko, drugi pa bolj skromno na zabavo.

MOTOCIKLIZEM

REKA, 17. — Italijan Silvio Grassetti je danes zmagal za krmilno motorja Benelli v kategoriji 500 cmc za Veliko nagrado Jadrana. Na je bila na krožni progi Prekuca. Iz 13 dirki nastopajo tekmovalci iz 13 držav: Gilberto Parolotti, ki je na dirki za Ducati, je moral odstopiti. V kategoriji 500 cmc, kjer Italijani niso nastopili, je zmagal Nemeček Peter Esser, ki je upravljal motor japonske znamke Honda.

OBVESTILA

leta 1500 l.r. — Vpisovanje na sedežu društva vsak dan od 20. do 21. ure.

Odbor za ekipe športe 10. jubilejnih sportnih iger vabi predsednike ali odgovorne za nogometni odsek pri društvih, ki se nameravajo udeležiti nogometnega turnirja sportnih iger na sestanku, ki bo jutri, v ponedeljek, 19. t.m. ob 20.30 na stadionu «Prvi maj».

FRANTIŠEK
KOŽIK

Največji Pierot

(Odlomek)

KOKETKA

Gasper je med pripravami za "Zlati sen" res živl ko v snu; ni imel časa skoraj za nobeno reč in je žel zato do Désirée množico očitkov. Da bi jo potolažil, ji je daroval svojo Koketko; pisčka je pričakovala mladice in prijateljci sta jo skrbno negovali. Ko je pisčka povrgla, je bila srečnega dogodka veselja tudi gospodična Katarina Deveaujeva, prodajalka iz kioska nasproti gledališča. Po posredovanju stare biljeterke iz gledališča je dobila tudi ona eno ščene. To je bilo njeno svatovsko darilo; tri dni zatem se je omočila s premožnim mesarjem iz čel-

Gasper Deburau
v vlogi pierota

trti de Bastille. Njen mož nikoli ni domel, zakaj mu njegova gospa ne dovoli imeti velikega buldoga, kakor so jih imeli drugi mesarji, in zakaj mu je vsilila to malo ščene. Njegovi prijatelji so se mu smejali, da je aristokrat in visokonos; toda žena je bila nepopustljiva, in ko je pristal, je dobil v delež njeno vdanost in nežnost.

Gospodična Deveaujeva se ni mogla niti posloviti od Deburauja. Imel je od sam za svoje gledališče; kadar pa je ukradel trenutek časa, je hitel k Désirée. Zavaljal se ji je za šopek šmarnic, ki jih je dobil tisti večer, ko je skomiz deževno noč odpeljal dekle domov — tedaj je bil prvi večer na obisku v Funambules Nodier. Désirée je ob njegovi zavalji osupnila, vendar ga ni nič pregovarjala; Gasper ni prav nič dvomil. Toda šopek šmarnic se je pojavil v garderobi spet in spet. Spoznal je, da cvetje ne prihaja iz Désiréeinih rok. Zato se je s skrivnostnim poudarkom priklanjal vsem damam, ki so mu ploskale po ložah; bil je vesel, da je ena med njimi njegova neznanka.

Ko so potekale prve ponovitve "Zlatega sena", se je Nodieru poročilo prisilili Gasperja, da se je končno le odpravil k odvetočnemu pisarju s tožbo proti Bertrandu. Ko se je razmesla govorica o tožbi, je bil d'Ordan ogorčen, bolj izkušne ni Bertrand pa je prebrisan molčal. Zadeva je res prišla pred sodišče in Nodier se ni motil; tudi lobanje bi se sodniki ne bili prestrašili tako kakor viločični črnih gob, ki so se znašle na njihovi mizi. Časnikarji so prihiteli v sodno dvorano. Vendar ni bilo težko spraviti sprit strank; Bertrand je rade volje obljubil, da bo dal garderobo očistiti in urediti, Deburau pa, da se bo podredil hišnemu redu. Vsi časniki so natisnili poročilo o nenavadni pravdi in ime gledališča se je končno spet srečalo s tiskarskim črnilom. Ves naslednji teden je bilo razprodano.

Gasper, ki je šel in šel, kdaj si bo lahko vzel Désirée za ženo, se je bal, da se mu bo Bertrand pri najbližji priložnosti maščeval z visoko globo. Zato je bil na odru vzor vestnosti in točnosti. Vendar je bil nekdo prisiljen k improvizaciji; to je bilo tedaj, ko se je stari igralec Viktor, ki je igral enega izmed ficičev, v resnici upiljan, prišel na oder takoj v prvem dejanju, izročil svoje revizije Pierotu in mirno izjavil da gre spat in da nocoj ne bo igral. Položaj niti malo ni bil prijeten; Bertrandu je odpovedal glas tako da ni mogel niti skinit zavesarja, da prepreči škandal. Občinstvo se je začelo škodoljno hihitati in izkušeno oko je vedelo, da od te vrste smehe ni daleč do izživljanja predstave.

Na srečo je bil na odru Pierot in Pierota je igral Deburau. Na njegovem negibnem, a zbranim obrazu se je pokazal znani nasmehek; obrvi so se vzdignile. Pierot je položil revizije predse in premisljeval, kaj naj s njimi; vidno se je pogreznil v premišljevanje, tako da so se gledalci pomirili, ker niso ve-

deli, če ni komedija dogovorjena. Pierot se je odločil. Da! Ve, kako bo! Igral bo obe osebi. Oaze se se naokoli, ali ni Viktor na odru, išče ga med občinstvom, a ko ga nikjer ne najde, se vesel loti igranja.

Posadi si na glavo lasuljo in posnema starega Viktorja. Malo se skrči, potisne glavo malo naprej in privzdigne ramena — in že stoji pred občinstvom Viktor, a se izražajoč, ker je karikiriran. Razklopi Pierotu svoj načrt. — Potem sklopi Deburau na drugo stran in iz njegove govori spet visoki, drobni Pierot, začuden, pripravljen na pote-gavščine. Drug obraz, drugi gibi, drug človek.

Ljudje v občinstvu so pridobili. Zabavajo se nad hitrimi spremembami.

Gasper se še hitreje spreminja. To ni en igralec; to sta dva, od katerih eden vedno za trenutke izginje.

Nazadnje Viktor s pijansko do-stojanstvenostjo odide in na odru ostane Pierot sam. Ves vesel se tega zave — in igra dalje. Vse je urejeno. Na vsakem drugem odru bi se Viktorjev spodrsilaj končal s polomijo. In samo igralec, ki ob- vlada svojo publiko z vsako spre- mendo v obrazu, je lahko tako po- gumen, da polom prepreči.

Cot d'Ordan pripiše Viktoriju na seznamu glob vsoto 17 frankov. Bertrand pa pokliče po predstavi Deburauja k sebi.

Od tistega časa, ko sta se razšla pred sodiščem, se nista spregovorila besede. Med njima stoji sed smodnika.

"Deburau," vstane ravnatelj od mize, "nič prijetno ni človeku priznati, da je igro izgubil." Toda nje- gov glas ni strog; nasprotno, v njem je čuti hudomušnih nasmehek. "To jemljem na smelo. Tista pravda je bila sijajen domiselek. Gospod Nodier bi nam moral kaj takega nam- svetovati večkrat."

Gasper čaka.

"Ste zdej v garderobi zadovoljni? Ali je čist?"

Gasper pritrdi.

"Mogoče bomo o veliki noči gle- dališče zaprli. Ne za dolgo seve- da. Nasloni in ograje so umazani. Iz stolov v parterju hoče žma- nazaj na konje. Lože bi rad okrasil

V knjižnici Levstikov Hram pri Mladinski knjižnici v Ljubljani je (že pred časom) izšla zajetna knjiga Največji pierot pisčka Františka Kožika. Osebnost človeka tega romana je Jan Gasper Debu- reau, najpomembnejši igralec francoske mimične igre v prvi polovici 19. stoletja. Bil je naj- mlajši sin komedijantsko-arti- stične družine ter potoval s trehobu za kruhom po vsej Evropi. Toda mikala in osvaja- la ga je le igra, mimika, pan- tomina. V pariskem predmest- ju Boulevard du Temple, do- movanju popularnih umetnikov, vrhovodcev, igralcev, kabare- tistov, pesnikov, je rasel Gasper Deburau. V predmestnih gle- dališčih se niso smele igrati govorjene igre — to so ipo- slovala gledališča v centru — in tako je bil zadrževal nema igra, ki je Gasperju odprla pot do uspehov. Iz prisrčnega sluge Harlekina je ustvaril De- burau postopoma nov lik — pierota — mirnega stolika, ki zna pod našminkanim obra- zom, s črno čepico, v ohlapni bluzi, z obrazom izraziti vse- lje in žalost, stisko in sovra- štvo. "Vse je povedal, čeprav nikoli ni spregovoril." Ko je bil veliki pierot na višku svo- je ustvarjalnosti in je osvojil gledališče, je umetniški Pariz o njem sodil: "Deburau je tisoč igralcev v enem." — V roma- nu o njem pa se razgrinja ši- roka podoba evropskega druž- benega in kulturnega dogaja- nja v prvi polovici 19. stoletja. Iz tega romana je pričujoči odlomek.

na novo. Tudi prijatelj gospoda Nodiera se tu ne bodo počutili sla- bo.

Gasper res ni pričakoval, da se bo srečanje odvijalo v tako dobri volji. In Bertrand nadaljuje:

"Čujte, Deburau, tisti prizor z Viktorjem ni bil slab. Vedno sem bil prepričan, da spadata skupaj, jaz in vi."

Le kam ravnatelj meri?

"Hočem, da bi bili pri nas zares zadovoljni. Ali česa pogrešate?"

"Rad bi se oženil." Je iztisnil iz sebe Gasper.

"Tako? Dodatka vam ne morem dati. Toda vi se vendar zanimate za orožje?"

"Nisem bil vojak."

"Mislim naše orožje v skladišču. Zaupal bi ga vaši skrbi. To bi po- menilo deset frankov na teden."

Bertrand je užival ob Gasperje- vih srečnih zadregah. Gasper je hitro računal.

"Res? Pri moji veri, to bi pa mo- goče za dva žadostovalo. Go- spod Bertrand, od mene lahko za- htevale, kar hočete... za vedno sem vaš."

Bertrand hotel slišati. "Vi ste prav- zaprav sijajen človek."

"Kaj ste me res imeli za beda- ka?" se je smejal Bertrand.

"Najboljši ravnatelj niste bili, vendar bom vse slabo pozabil."

Je rekel iz srca Gasper. "Ostaj vam bom zvest do smrti. Veste, gospod Bertrand, potreben sem tudi tro- hlice sreče," je dodal zaupljivo.

"Mojbog, za nekaj frankov" je bilo Bertrandu skoraj sram.

"Imel bom dom. Imel bom ženo. Imel bom zvestobo," je rekel Gas- per z očmi, uprtimi v sen o sreči.

"Bodite skromni, ne pretiravajte takoj!" ga je svaril ravnatelj. "Kaj- pada, kar pojditte in se oženite! Tu- di medene tedne si privoščite! Am- pak samo za pol dne!"

"Toliko nisem niti pričakoval. Hvala, gospod ravnatelj!"

Kam naj steče za dobro novico? Naj obišče s steklenico vina Kri- štofa ali Adolfa? Za to bo čas jutri, tedaj bo vsaj lahko tudi Justini ku- pli kakšno čisto ali čevlje. K Dé- sirée! Po predstavi že ni več hodil k nji, govorila mu je, da mora čim- prej spat — toda danes bo to po- skušal. Mogoče še ni zaspala, mogo- če bo novice vesela.

Ze od daleč je zagledal v oknu luč. Hotel je zažvižgati, tedaj pa je videl, da nekdo odnaša svečnik stran. Ali je imela Anette obisk?

Na stopnicah so se oglašili koraki. Umaknil se je, da ne bi motil.

Ključ je odklenil ključavničar. Mo- škva postava je prišla iz hiše — za njo je pogledala dekleška glava. Se trenutke šepetanja, objem, poljub; potem se je moški odtrgal in hitro odšel. Dekle je gledalo za njim, na- to pa je potegnil roko z lučjo na- zaj in se pripravljalo, da zaklene.

Gasper je skočil iz senice nizkega zidu in planil proti vratom.

"Anette!"

Luč je vztrepetala in se zazibala, kakor če ob otroško ladjico butne morski val.

Bila je Désirée.

Odvit plamenčka ji je drhtel na obrazu.

Ali je računal s tem prizorom trvoj vse odpustajoči nasmehek, Pierot?

Vzel ji je iz roke omahujoči sveč- nik. Luč je spet jasno zagorela.

"Si sama doma?"

Pritrdila mu je.

"Pojdiva torej gor."

Prijel je je nežno pod pazduho. Stopnice so ju spremljale s svojim ječanjem. In Gasper je spetoma premišljeval. Misli so prihajale sa- me. Ali se je Désirée zahtelo majhne dogodivščine? Ali je kljub temu ostala tvoja? Ali pa moraš zavreči vsako upanje? Désirée čaka otroka. Srečo, Gasper, pridobiš sa- mo z bolečino. Poizjaj se, žrtvuj ta trenutek, odpusti — pa boš pri- dobil mnogo več, vse življenje.

Prišla sta v stanovanje.

Gasper je odločil svečnik. Dési- rée je ko mrtva sedla na stari zna- ni divan, gledala nepremično pre- des, samo ramena in prsi so ji drh- tela od tihega stoka.

"Ne boj se, nič te ne bom vpra- šal." Je rekel s pomirjalnim gla- som.

"Kaj si vohnil za mano?"

"Nisem prišel zato. Pripel sem dobro novico. Ravnatelj mi je o- dobnil dodatek k plači. Lahko se poročiva."

Lirika. Primeri lirike pesmi so

Désirée ni vedela, ali pripoveduje šale ali se iz nje norčuje.

"In zdaj si me zasacil," se je pri- silila, da ji je bil glas otroško trd, "in mi hoče pokazati, kako sem si sama razdrla srečo. Ali naj ti plo- skam?"

"Kaj se mučis?" se je dobrosrčno nasmešnil Gasper. "Nič se ni spre- menilo. Rad te imam, Désirée. To ti pravim preprosto in vsakdanje, zato ker hočem s teboj živeti. Ta- ko, kakor če bi ti rekel, da je noč ali da je dan. Prvo in drugo je e- nako resnično."

Ni mogla verjeti. Ujel jo je pri izdajstvu, pa ji ponuja skupno živ- ljenje za vedno?

"In današnji dan?"

"Verujem," je se zrasla toplota v njegovem glasu, "da hoš skupaj z mano skrbela, da bi bilo najino življenje srečno. Hočeš?"

Vstala je, v njenih očeh še ni bi- lo zaupanja.

"In kaj, če nisem tako dobra, ka- kor misliš?"

"Boš taka?"

"Ti me torej zares hočeš?" je za- šepetala tik ob njem.

"Da," je odvrnil.

Zdaj šele se je Désirée razjokala od sramu in kesanja.

Izšla je Besedna umetnost — I. del. Antologija primerov, ki jo je uredila iz s opombami opre- mila dr. Silve Trdina, znana av- torica II. dela Besedne umetnosti, ki jo je nekaj let s pridom upo- rabljamo tudi po tržajskih sred- njih šolah.

Tudi to knjigo je izdala delav- na založba Obzorja Maribor. O- premlil je knjigo Janez Vidič. Ali gre njemu ali avtorici zaslug za lepo zbirko portretov svetovno- znanih književnikov, od najsta- rejših časov do današnjih dni?

Knjiga je na lepem papirju, tisk prijeten za oko in različen, tako da bralec takoj dojamne bistve- no. Tiskarski škrtar je neke za- menjal zaporedje vrstic, opustil potrebne vejice, itd. — a to so malenkosti. Pod vsakim sestav- kom so opombe z vprašanji in raz- laganji ali pojasnili, z navedbo manj znanih besed oziroma sino- nimov. V opombah so nekatere le- poslovne strokovne tujeke, ki jih bo le klasično izobraženi bralec razumel, morda bi bilo umestno dodati tudi tem sinonim (n. pr. str. 134: epanalepsis), če je po- dan celo govor francoskih imen?

Antologija je nastajala več let, to je: avtorica je odbirala naj- primernije sestavke verjetno že v času svojega šolskega dela in je bila knjiga vsaj že 1958 priprav- ljena za tisk, kot je videti iz zad- nih modernih sestavkov.

Prebrskamo njeno odlično vsebino! Sestavki so razvrščeni po literarnih vrstah. Najprej le- poslovna ali belestručna litera- tura, ki prinaša episke odlomke: bajko (mit), pripovedke, legende, pravilice, basni ali fabule, priljo- ki ali parabol, episke pesmi, ro- mane in zelo številne primere balad (Francova Villona, srbsko baladno nar. pesem Hasanagin- co, ljudsko Desetniko preko zna- me Lepe Vide, Prešernove Leono- re do Levstikovega Ubešnega kra- lja, Askercvega Mejnika, Gestri- nove Prepelice in do sodobnih pesnikov Mateja Borja in Janeza Menarta). Primeri za ep so vže iz Homerjevih slavskih del Ilade in Odiseje, potem je še v Grad- nikovem prevodu odlomek Bo- žanske komedije.

Poetična povest ali kot je za- pisal Prešeren: povest v verzih. Krst pri Savici je v celoti.

V prozi vodi roman z odlom- kom iz Tolstojevga zgodovinske- ga romana Vojna in mir. Sledi odlomek Jurčičevega Desetega brata, ki je prvi slovenski roman.

Boгато je zastopana anekdota. Siede idile, humoreske, groteske in črtice.

Lirika. Primeri lirike pesmi so

števili, lepo izbrani, saj najde- mo romantične, kot sta Byron ali Prešeren do sodobnih mojstrov. —Enako načelo je vodilo Trdino- vo pri elegiji. Za odo navaja Zupančičevi pesmi z vlakom in Na Bledu. O slednji govorno trdili, ki jo je moderna pesem zvišene vse- bine, zanosnega sloga in moder- nega ritma.

Hvalnica ali himna prinaša sve- toveno znano cerkveno hvalnico in Klopčičovo zanosno Himno svo- bodi.

Primeri za psalm sta dva: psalm XV. iz Svetega pisma in Srečka Kosoveia Psalm. Puščice ali epigrami imajo primere iz ne- katerih slovenskih literatur.

Gnomonično, lirsko zastopajo pre- govori, reki, gesla, uganke.

Stalno pesniško obliko pred- stavlja klasičen sonet. (Zakaj ni primera Kettejevega reformira- nega soneta ali celo Kosovelove- ga, spet reformiranega? Tudi kakšen Gradnikov bi bil prime- ren.)

Novost za slovenske dijakke bo stalna pesniška oblika triolet, kar Prešernovega trioleta v šoli gotovo ne preberejo. Enako Zu- pančičeva segulidna, glosa in ga- zela sta znani. Spet je bogat pri- mer ljudskih pesmi, slovenske, srbske, hrvaške, makedonske in bolgarske, češke, ruske, poljske, kar je zelo hvalno vredno, saj bo- do bralec — menim tu predvsem dijak — slišati in v besedi pri- merljali slovenske jezike. Poha- lit je ta izbor pesmi, ker bo resnično lahko razumljiva.

III. del: Dramatika, nudi ža- lojgro, dramo, veselo igrjo, libret- to (Prodna nevesta), lutkovno igrjo. Danes bi lahko vnesli še primer filmskega scenarija tudi slovenskih avtorjev (Kosmač, Kreft, Bevk).

IV. Znanstvena, informativna, poučna in dokumentarna litera- tura je morda najbolj sodoben in zanimiv del te antologije, in sicer zaradi zanimivih, večini bralec manj znanih odlomkov. Vsi namreč niso obiskovali klasič- ne gimnazije, a današnjega bra- lca kot tudi že izkušnega mo- za vedno znova pritegujejo zo- godovinski sestavi in memoarski odlomki velikih osebnosti. In to bo našel ob branju primerov Ja- nez Trdine, Prežihovega Vora- nca ali Stritarjevega sestavka o Lev- stiku.

Primer razprave ali traktata pa je povezan z začetnikom slo- venske književnosti Primožem Trubarjem, kakor ga je dojel protestantski pastor Theodor El- ze, ki je v prejšnjem stoletju o- zivil spomin na Trubarja člove- ka in književnika po dolgem stoletju moika. Verjetno je s svo- jim delom dal pobudo Askercu za njegove Trubarja proslavljajo- čje pesmi. Zanimivi so še Sov- retov sestavek o jeziku in dr. A. Bajca o rasti slovenskega jezi- ka kot ljudskega občila.

Olanek obravnava Mestrovitčev dom pod Marjanom v Splitu. Za- nimivi in vzgojni so Anonimni: Ne čekačimo kakor kure oziroma živali in glasa. In kako so Kosovelu šumeli kraški bori?

Podlistek ali fejtton, obliko, ki jo je uvedel pripovednik J. Kers- nik, je tudi po vsebini sodoben in nam, obmorcem, blizu.

Poročilo ali reportaža kaže lju- bezen in poznanje avtorice do- češke literature. Prav je tako, saj so čiški literati in književ- niki vedno cenili nove tokove v slovenski književnosti. In kdo ne bo ponosen ob sestavku o Andri- cu — prvem jugoslovanskem No- belovem nagajencu?

Za sodobni svet tako pomemb- ni intervju nas seznanj z veliko gledališko umetnico Marjjo Ve-

ŠTIRISTOLETNIKA

Claudio Monteverdi (1567-1643); glasbeni svet je letos sla- vil štiristoletnico njegovega rojstva

Slovenska besedna umetnost v knjigi Silve Trdinove

ro, oziroma z italijanskim film- skim režiserjem Viktorjem de Si- co in z njegovim odnosom do umetnosti in življenja.

Klasičen je primer eseja, to je dr. Ivana Prijatelja o Murnu Aleksandrovi. Pisec je bil vstrik naše moderne, z njo je ra- stel, in avtorica, ki je za Prija- teljem oskrbela II. izdajo Poe- zije, je pač pravilno ocenila ve- likega lirika, ki ga za življenja marsikak slovenski književnik te- daj ni domel. Ocena ali kriti- ka ima za primere naših znanih književnikov: Finžgarja in Fra- na Albrehta ter klasika Homer- ja.

Novost je razlaga ali komen- tar. Kako so čehi pravilno oce- nili in ljubili pokojnega arhitek- ta Pleškina, ki se je proslavil z delom na Dunaju in v Pragi. Ka- ko je težko gledati v življenje ra- cionalni Trdina. Kako je čast- nik De Amica (knjižga Sreč) vga- jal v lepen in dostojnem vede- nju sina Henrika. Tisti De Ami- cis, čigar delo je bilo osnova za pedagoško in srčno vzgojo ita- lijanskega učitelja dveh č ne treh generacij? Učitelj ne le osnovnih šol, pač pa tudi srednjih, in se- veda starši bi se morali po tem ravnavati!

Isti avtor je pozneje med pr- vim v tematični obravnavi va- jaško življenje. Enako kot naš književnik častnik Fran Maselj Podlimbarski!

S pridom si bo vsakdo prebral primere pisem, seveda ne trgo- vski! Poročilo ali referat ne bo morda poučen tudi za vse, ki se- stavljajo prošnjo, ali za službo ali na urade.

Za vsakdanje življenje so ko- ristni sestavki anonimnih (str. 341-343).

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

Potopis zastopata odlomke šve- da Svena Hedina in Iva Andri- ca. Imena piscev govore zase.

V. odelček: Govorniška litera- tura. Ne manjka očeta latinske- ga govornišva in prednika rim- skih zagovornikov (odvetnikov) Cleonara; za tem pa najdemo pri- mer žlahtne Zupančičeve besede o Prešernu.

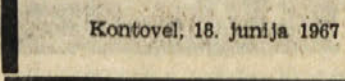
Potopis zastopata

Predstavnik sejma orisala časnikařjem glavne značilnosti letošnje prireditve

V zabojih tempirani vžigalniki namesto delov za šivalne stroje

STARCA

Družine Stare

Makarovič:
Kako naj se dekle
uveljavi v življenju L 225

MNOGO LJUDI IZGINE BREZ SLEDU

Leta 1928 je izginil slavní Amundsen ko je hitel na pomoč generalu Nobilu

Med drugimi so izginili avstrijski nadvojvoda J. N. Salvator Habsburški, iznajditelj Auguste le Prince, francoska igralka Ginette Lanteime, iznajditelj motorjev Rudolf Diesel, angleški pisatelj Victor Craison itd.

Zli se nemogoče, da bi mo-
kaka oseba za vedno izgi-
ne, ne da bi bilo mogoče naj-
prej ali slej kako sled za
v današnji dobi. Seveda
med primerov, ko
mo med vojno veliko šte-
pogrešanih vojakov in tu-
stivilnih oseb.

Med številnimi primeri izgi-
nja so najbolj zanimivi zla-
tiki, ko so izginile osebe,
ko bile znane širšemu kro-
in ki so bile v družbi vidne
nebnosti. Pri teh primerih je
nemivo zlasti to, da ni svet
mogli izvedeti vzroka za
nične ni mogoče docela pre-
govoriti dognati, ali gre za
arbitrarno, ali za nesrečo, ali
če je določena oseba iz-
seboj sleherni sled. Lahko
je prostovoljno. Preostane
mole ubijanje o vzrokih, ki
vedejo ljudi do tega, da ne-
odoma izginejo, da zabišejo
seboj sleherni sled. Lahko
so vzrok družinske razme-
finančne težave ali pa ce-
kriminalno dejanje. Vča-
pa je vzrok tudi bolezen,
navsem izguba spomina, ki
tako redek pojav, kot bi
kdo kdaj mislil.

V svojem času je bil dnan-
kirurg profesor von Moor-
zelo znana osebnost. Imel
navado, da je vsak dan ho-
na sprehod k Donavi. Vsa-
ob istem času in po istem
vru. In vedno je na te vsak-
je sprehode hodil sam. A z
tega takega sprehoda se ni
vrnil. Od takrat ni bilo
njim nikoli več nobenega
sleda.

Zanimiv je tudi primer ka-
Johanna Ortha, ki je
leta 1891. Ta kapi-
je bil že sam na kapi-
nostna oseba. Malokdaj je
vedel, da se pod tem
skriva avstrijski nad-
Johann Nepomuk Sal-
Habsburški. Po svojih
viri se je docela razko-
od drugih članov habsbur-
rodline. Ni odobral ne
zanje ne zunanje politike
avstrijskega cesarja. Kri-
je celo ravnal je v vo-
Odklanjal je vse privile-
ki so mu pritkali kot
cesarske družine. Bil je
posebež. Zato ni prav
dušno, če je zaradi tega
v navzkrižje z vsemi
gimni člani cesarske rod-
in posebno še s cesarjem
vsega. A k temu je še najbolj
pomagal zlasti njegovo lju-
beno razmerje z lepo ple-
Mimi Stibel. Odpoval
torej nadvojvodskemu
v lovu in časti feldmaršala
svojem plemiškem
ter je postal kapitan
Orth. Bilo je to leta
Dve leti kasneje je plula
avstrijska ladja »Santa Mar-
» po oceanu proti Juž-

ni Ameriki. Pri Capo Hornu
pa se je sled za »Santo Mar-
gherito« popolnoma izgubila.
Ceprav so v tistem času in
tudi še mnogo let potem sku-
šali najti kako sled za ladjo
in njenim kapitanom, je bilo
vse zaman. Razumljivo je, da
so o izginotju tega kapitana
ugibali vse mogoče, toda skriv-
nosti ni mogel še do današ-
njega dne nihče odkriti.

Auguste le Prince si je pri-
dobil novembra 1886 ameri-
ški patent za »metodo prika-
zovanja živih fotografskih
slik«. 16. septembra 1890 je
odpotoval iz Dijona v Pariz,
kjer je nameraval obiskati
svojega strica. Toda od tiste-
ga dne ga ni nihče več videl.
Njegovi patenti so propadli,
načrti izginili in Auguste le
Prince, ki bi bil po vsej ver-
jetnosti izumitelj kinemato-
grafije, je za vedno izginil
brez sledu.

Kam je izginila mlada in
lepa francoska igralka Ginet-
te Lanteime, znana kot »kral-
jica ljubkosti«? Leta 1910 se
je poročila z lastnikom lista
»Matin« Edwardsom. Nasled-
njega leta sta se odpravila
mlada zakonca z nekaterimi
svojimi prijatelji na križarje-
nje s svojo jahto »L'Aimée«
po Rokavskem prelivu proti
izlivu Rena. Po prijetnem ve-
čerju na krovu jahte je Ginet-
te stopila v svojo kajuto po
neko pismo. Toda od tam se
ni več vrnila. Izginila je za
vedno. Vsi udeleženci križar-
jenja so odločno izključevali,
da bi mlada žena napravila
samomor. Prav tako je misel,
da bi šlo pri tem za nesrečo
docela nemogoča. Kaj se je
torej zgodilo z njo? Do sedaj
se ni nihče mogel tega ugo-
toviti.

Podoben primer je bil z zna-
menitim iznajditeljem motor-
jev nemškimi inženirjem Ru-
dolfom Dieslom, ki je prav
tako »kot Ghetta« plul z ladjo
iz Francije po Rokavskem pre-
livu v Anglijo. Bilo je to v no-
či med 29. in 30. septem-
brom 1913. Nekaj časa je bil
v družbi svojih znancev na
krovu, potem pa je odšel v
svojo kabino iskat neko ma-
lenkost. Toda, ker ga od tam
dolgo ni bilo nazaj, so šli po-
gledat v kabino. Bila je praz-
na. Brž so alarmirali posadko,
ki je preiskala vse kote na
ladji, toda zaman, niso ga
mogli najti. Ugibanja o tem
dogodku ni bilo ne konca ne
kraja. Toda nihče ni mogel
razrešiti te uganke. Inženir
Rudolf Diesel je za vedno iz-
ginil brez sledu.

Nad vse skrivnostnosti je tudi
primer družine Richardson.
Izginitev te družine so odkri-
li pa šele po dvasetih letih. Ko
je leta 1954 umrl brat Tho-

masa Richardsona, so ga obla-
stili je iskati, da bi uredili za-
pustnino po umrlem bratu. Po-
izvedovali so najprej v mestu
Glendive (Montana —
ZDA), kjer so izvedeli, da je
živel tam Thomas Richardson
z ženo in s štirimi otroki vse
do leta 1934. Tega leta pa je
vso družino odpotoval, a nih-
če ni vedel povedati kam. Ni-
koli se ni od takrat nobeden
od njih oglasil, in je za njimi
izginila sleherni sled.

Junija 1922 se je angleški
pisatelj Victor Craison v Li-
verpoolu poslovil od svoje ma-
tere, ker je odpotoval v Lon-
don. Postal je namreč član
parlamenta. V bližini london-
ske železniške postaje Victo-
ria je našel sobo. Zvečer je
šel malo na sprehod, a se po-
tem ni več vrnil. Nihče ni ni-
koli več slišal kaj o njem. Iz-
ginil je brez sledu.

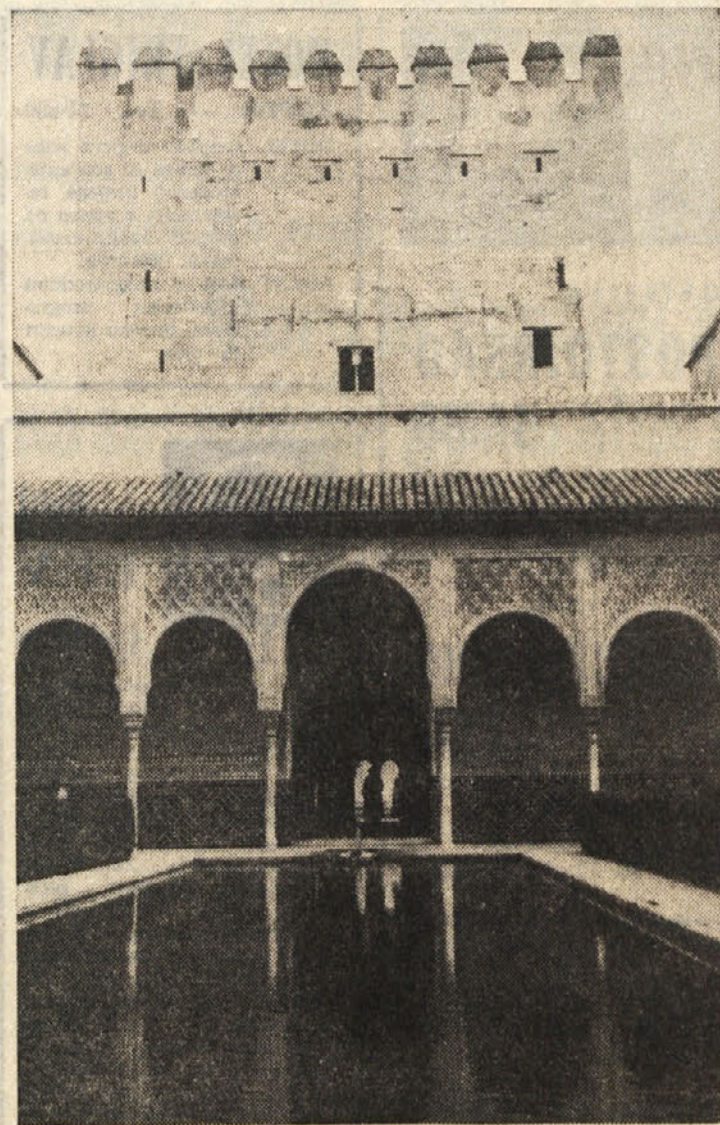
Tragična usoda je doletela
tudi znamenitega raziskovalca
Norvežana Roalda Amundsen.
Ta polarni raziskovalec je imel
burno življenje. 1897 do 1899
se je udeležil belgijske odpra-
ve na Južni tečaj, leta 1901 do
1906 je bil v severni Arktidi,
leta 1910 je na ladji Fram do-
segel Južno ledeno morje, 14.
decembra 1911 Južni tečaj,
kjer je celino imenoval Zem-
ljo Hakona VII. Leta 1926 je
z Nobilovo ekspedicijo plul z
zračno ladjo Norge preko Se-
vernega tečaja na Aljasko. Ko
je Nobilovo ponovno poskusil
polet na Severni tečaj, kjer je
Nobilov balon padel, je Am-
undsen, ki se tiste odprave
ni udeležil, nemudoma odle-
tel s posebnim letalom na po-
moč Nobilu. Poskušal je ne-
mogoče. Ko je Amundsenovo
letalo izginilo, je postal vse
svet zaskrbljen. Kljub temu,

da so še drugi hoteli na po-
moč, ni letala in slavnega nor-
veškega raziskovalca nihče
mogel najti. Slehera sled za
njim se je izgubila. Amund-
sen se s tistega poleta ni več
vrnil.

S. A.

NOVI FILM Z JEANNE MOREAU

Znana igralka Jeanne Moreau,
ki jo štejejo med najbolj »inte-
lektualne« filmske zvezde v Fran-
ciji in ki smo jo videli že v šte-
vilnih filmih tudi pri nas, nasto-
pa v novem filmu režiserja Fran-
coisa Truffauta »Nevesta je bila
v črni«, katerega snemajo se-
daj v Cannesu. Moški vlogi igra-
ta francoska igralka Claude Bri-
ly in Claude Rich. Jeanne Mo-
reau nastopa v vlogi mlade žen-
ske, ki ji umorijo moža na stop-
nicah cerkve, v kateri so prav-
kar končali poročni obred.

Stolp »Comares« v »Alhambri« v Granadi

VELIK VPLIV ARABCEV NA ŠPANSKO KULTURO

Zlasti v Kordovi, Granadi in Sevilli so veličastni spomeniki arabske arhitekture

Katedrala v Kordovi je bila nekoč najlepša mošeja v Evropi - Slovita »Alhambra« v Granadi je bila sedež kalifata - Tudi »Alcazaru« v Sevilli se pozna arabski slog, čeprav so ga dogradili za časa katoliškega kralja Petra

Med sredozemskimi državami,
ki so glede turizma najbolj po-
membene, je prav gotovo tudi Špa-
nija, ki se v zadnjih letih pri-
steva sploh med turistične vele-
sile. Da se je Španija tako na-
glo povzpela na vrh lestvice turis-
tičnih držav, je priložnostno več
členitvi. Predvsem je Španija
za sedaj še vedno med najbolj
cenjenimi državami in si v njenih
turističnih krajih moreš tudi z
bolj skromnimi sredstvi privoščiti
tudi več kot z bolj debelo listnico
v nekaterih drugih državah.

Drugi element, ki je Španijo
tako hitro dvignil med zelo za-
nimive turistične dežele, so nje-
ne prirodne lepote, ki jih prav
gotovo ni malo, posebno ker so
v mnogih primerih ostale še tako
rekoč nedotaknjene, jih torej ni
še izmislila civilizacija s svoj-
jim železom in betonom. K te-
mu, ki mogoče dodati še izredno
vrednost španske ljudstva, ki
v mnogih primerih skuša prav
tujcu-turistu biti še bolj na uslu-
go in s tem, čeprav posredno,
nakazuje spoštovanje in težnje do
ljudi, ki prihajajo iz demokratič-
nega sveta, v odgovor na dikta-
ne falange, ki je špansko ljud-
stvo v splošnem ne mara in no-
če prenašati.

Toda najpomembnejši element
za nagel razmah turizma je špan-
sko kulturno in umetniško boga-
stvo. Kako naj v enem samem
članku prikažemo vso bogato de-
diščino preteklih stoletij? Zato se

bomo morali ustaviti le pri ne-
katerih ustanovah in spomenikih,
velikih umotvorih in umetniških
objektih, s katerimi je posejan
velik del Iberijskega polotoka.

Tako moramo poudariti, da
imata španska umetnost in kul-
tura pravzaprav dva glavna vira,
in sicer arabski vir ter evropsko-
krščanski vir z domaćim špan-
skim obeliskom. Danes se bomo
ustavili predvsem pri bogati kul-
turni dediščini, ki jo je Španija
zapustila njena, da se tako izra-
zimo, arabska doba. In ta doba
niti ni kratka, saj sega vse od 7.
do 15. stoletja, pa čeprav se je v
zadnjih stoletjih te dobe bolj iz-
razito začela uveljavljati že ome-
njena evropsko-krščanska umet-
nost, ki pa je tudi povzemala po-
samezne elemente arabske umet-
nosti, predvsem arhitekture.

Arabska kultura, in predvsem
arhitektura v Španiji, se tudi
dell na več obdobjih, in če jo
analiziramo do podrobnosti, bo-
mo ugotovili, da ni samonikla,
pač pa so Arabci, ki so nekoč
gospodarili od Španije globoko
v azijsko celino, povzeli veliko
elementov, predvsem orientalskih
arhitektur in dekorativnih na-
činov, ki pa so jih, čeprav hete-
rogene, spojili v svojo, v bi-
stru preprosto, linearno, vendar
pa čudovito arhitekturo, ki je
vedno in bo še dolgo privlače-
vala pozornost največjih umet-
nostnih sladokuscev. Pomislimo
le na katedralo v Kordovi. V tem

mestu so kalifi, ko so vladali na
španskem polotoku, zgradili brez
dvoma največjo in najlepšo mo-
šejo v Evropi. Ko človek pre-
stopi prag te mošeje, osupne ob
veličastni civilizaciji Arabcev. Če-
prav je ta mošeja postala kato-
liška katedrala, ima tudi nepo-
učen obiskovalec občutek, da je
to zgradba iz časa kalifov, ker
razen nekaj oltarjev, je ostalo
tudi vse kot za časa, ko so
muslimanski verniki molili A-
lahu.

V tej katedrali je več kot 800
stebrov iz marmorja in granita,
oniksa in drugih dragocenih
kamenov in mineralov, tako da se
človek počuti kot v smrekovem
gozdu. Strop je izdelan iz cedra,
krasno izrezan in poslikan v než-
nih barvah. Če hočemo biti iskreni,
ni, je preobrazba te nekdanje
mošeje v katoliško svetišče, celo-
ten videz te veličastne zgradbe
v precejšnji meri pokvarila, in
vendar je notranost nakdanje
mošeje ohranila svojo arabsko
bistvo, ki človeka dobesedno pre-
sune, ko opazi toliko igrato črt
in lokov, hkrati pa skrajno do-
slednost arhitekta v slogu grad-
nje.

Ce je čudovita kordovska ka-
tatedrala eno prvih velikih arhi-
tektonskih del arabske zasedbe
Španije, saj se je njena gradnja
začela okoli leta 780, je drugi bi-
ser arabske arhitekture v Špa-
niji sedež nekdanjega kalifata,
slovita »Alhambra« v Granadi po-
znejšega datuma, zato pa na svoj
način še bolj bogata in veličastna.
Sicer pa bomo v zvezi s tem po-
vedali, da so zadnji arabski ka-
lifi gradili »Alhambro« približno
dvesto let. »Alhambra« je sicer
znana kot sedež tedanjega kalifa-
ta, v stvari pa gre za pravo
pravcato mesto-trdnjavo, ki ga
sestavljata cela vrsta palač, par-
kov, bazenov, vodometov, da ne
govorimo o velanskih dvorcih,
ki so služila kot vežališča za
vojske tedanjih gospodarjev.

Znčilna so velika, bogata ste-
bišča, medtem ko so okoli in
svodi še neprimerno bolj bogati,
pravi umotvorji zelo prefinjenega
okusa, nekakšna že cizelirana ar-
hitektura, kakršni ne najdemo pa-
ra daleč okrog. Zanimivo je na-
primer tudi to: poleg toliko ne-
kako nežnega dela, poleg veliko
mavčnih okrasov, poleg keramič-
nih ploščic, ki bogato krasijo ste-
ne, podboje, imamo tudi, v »Al-
hambri« mogoče celo »polni re-
res«, ki je na zunanjo zelo enosta-
ven, rekl bi skoraj okoren, ven-
dar pa celotnega videza, celotne
silke prav nič ne moti, medtem
ko bomo kar obstrmili nad ne-
verjetnim razkošjem njegovega
notranjega okrasja.

Ustavimo se le še za trenutek
pri »Alhambri«. Kogar bo pot za-
nesla v Španijo in v Granado,
naj nikakor ne zamudi vsaj be-
no stopiti v tako imenovano kral-
jevsko dvorano v »Alhambri«.
Zakaj to pravimo? Mnogokrat se
dogaja, da se turisti pri ogledovan-
ju »Alhambre« utrudijo in se je
do despe do te dvorane.

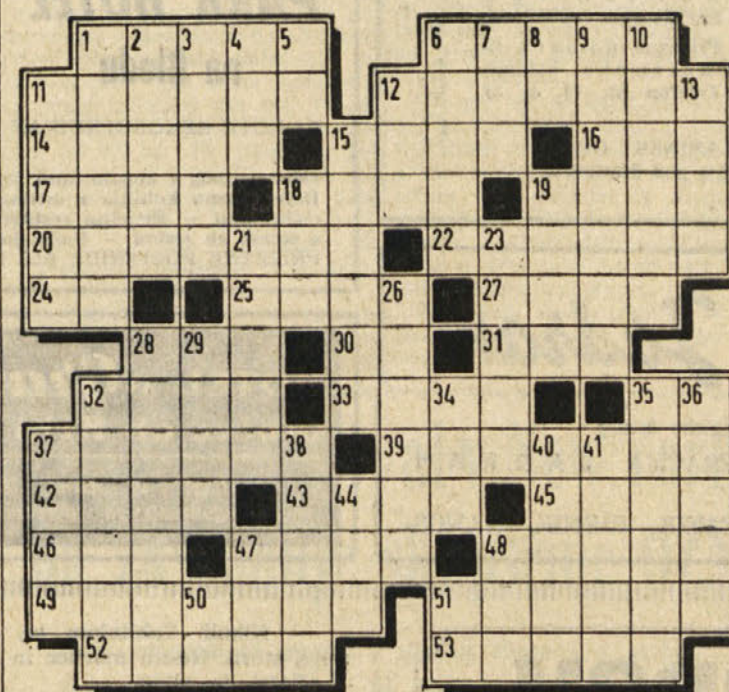
Kam vse bi moral človek, ko
prekorači Pireneje! Toda ne mo-
remo iz Španije, ne da bi videli
še eno mesto, ki mu je arabska
doba dala svoj izrazit pečat, pa
čeprav je za poznejša krščanska
doba skrajno zabrisala in se je
do neke mere posrečilo, ga iz-
malčiči ali vsaj nekoliko po-
kvariti. Mislimo na Sevillo. Tudi
tu, kakor v Kordovi, imamo pri-
mer, ko je bila mošeja spreme-
njena v katoliško svetišče. Gre za
slovito »Giraldu«, katere zvonik
je bil nekoč velikanski muslim-
anski minaret iz 12. stoletja, ki
so ga katoličani z arhitektonske-
ga vidika nekoliko izmalčičili. Si-
cer je res, da je še danes ta zvoni-
ka veličastno lep. Toda če si ga
ogledamo takšnega, kakršen je,
in ga primerjamo povsem ena-

kim, vendar ne izmisljenim mi-
naretom v Marakešu, nekdanjem
glavnem mestu Maroka, bomo u-
gotovili, da so z dozdanim stol-
pom za zvonove odvzeli bivšemu
minaretu tisto silovitost in enot-
nost, ki jo je tej zgradbi dal nje-
gov arhitekt.

***Skratka se bomo ustavili pri o-
stalih arabskih spomenikih v Špa-
niji, ki so vladali nad Španijo zame-
njali Arabce, se niso mogli otre-
stati arabskega vpliva. Omenimo
naj sloviti »Alcazaru« v Sevilli, ki
ga je začel in v precejšnji meri
dogradil kralj Peter in ki ima iz-
raziti poznoarabski slog.

M. Magajna

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. kraljevič, 6.
ameriški pisatelj biografskih ro-
manov (Irving), 11. poškodba ko-
sti, 12. memoari, 14. ustanovitelj
sovjetske države, 15. prehod dne-
va v noč, 16. vrsta konjskega te-
ka, 17. državna blagajna, 18. de-
ščica, 19. mokrota, vloga, 20. re-
na oklepaja, 22. oskrbnik vin-
ske shrambe, 24. začetnični sloven-
skega književnika, ki je dolgo ži-
vel v ZDA, 25. del obraza, 27. sta-
roveski verski reformator, začetnik
arianizma, 28. velika riba, 30.
kemični znak za iridij, 31. pritok
Visle s Karpatov, 32. vrh glave,
33. del stopala, 35. kratica za
»planinsko društvo«, 37. slovenski
glasbenik in folklorist (France),
39. arzenova spojina z žveplom,
42. gora na Koroskem, 43. glavno
mesto Saudske Arabije, 45. glav-
no mesto romunske pokrajine Mol-
davije, 46. letenje, 47. nemški
idealistični filozof, začetnik kriti-
cizma (Immanuel), 48. mesto v
vzhodni Istri, 49. nemški ekspre-
sionistični pesnik in pisatelj, znan
predvsem po prepesnitvah iz ki-
tajske lirike (1891-1928), 51. ju-
tranja zvezda, 52. dokaz odsot-
nosti s kraja zločina, 53. škod-
ljiva padavina.

NAVPIČNO: 1. jasnovidec, 2.
francoski pisatelj in zgodovinar,
priznan poznavalec verstev (Er-
nest), 3. starodaven narod na na-
šem ozemlju, 4. latinska nikalni-
ca, 5. okrajšava za stotinko me-

tra, 6. popularna belgijska film-
ska igralka (Catherine), 7. stru-
ja, 8. znamenja italijanskih kamio-
nov in avtobusov, 9. alkaloid v
tabaku, 10. računski znak, 11. ra-
sa, rod, 12. ribja koščica, 13.
reka, ki teče skozi München, 15.
ime Levstikovega junaka Krpana,
18. severni jelen, 19. merska eno-
ta, 21. železniški predor, 23. sa-
rajevska tovarna koles, 26. naj-
višja gora v Turčiji, 28. sinte-
tična tkanina, 29. hud zločin, 32.
razpredelnica, 34. urejenost, 35.
usnjen trakec, 36. mejna reka
med Srbijo in Bosno, najdaljši
pritok Save, 37. molčanje, 38. ita-
lijansko pristanišče ob Jadranu,
40. tropska ovčjaka, 41. popu-
larni francoski filmski igralec
(Jean), 44. veletoč v Pakistanu,
47. tretja potenca števila, 48. ime
umrlega indijskega premijera Sa-
stria, 50. kemični znak za biz-
mut, 51. kratica za »delavski
svet«.

RESITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. para, 5. lju-
šin, 12. agent, 14. anekdota, 15.
Dandridge, 17. Atal, 18. ed., 19.
Srem, 20. rolo, 21. cink, 24. anali,
27. rig, 28. roman, 30. Raba, 32.
aa, 33. jeti, 34. Samo, 36. KP,
38. Trst, 40. trust, 42. ars, 44.
Italo, 46. Raab, 48. meta, 50.
Lavo, 52. Ba, 53. Oman, 54. les-
orezec, 57. renitent, 59. omele, 60.
atestat, 61. stan.

HORO- SKOP

Veljaven od 18.
do 24. junija 1967

OVEN (od 21. 3. do
20. 4.) Prodrli boste
v srce osebe, ki vas
zanimi. Vsekakor pa
bodite previdni, da
ne zapravite drago-
cenih čustev osebe drugega spo-
la, saj je resnična ljubezen dan-
danes prava redkost. Na delu
se boste uveljavili. Zdravje bo
precej dobro, lehalah pa boste
na obistih.

BIK (od 21. 4. do
20. 5.) V čustvenih
zadevah bo mnogo
obljub in tudi obcu-
dovanja. Zlasti mlade
osebe bodo pre-
živele zelo srečno razdobje. Na
delu ometite svoje zadržane in
osredotočite napore, da doseže-
te smoter. Imeli boste rahlo
želodčne motnje. Jejte dietetič-
no hrano.

DVOJČKA (od 21. 5.
do 20. 6.) V ljube-
zenskih zadevah bo-
dite bolj praktični.
verujte preveč v
pretrano čustvenost.
Na delu brzdajte svoje nagne-
nje po popolni odkritosti, ker
vas marsikdo ne bi znal razu-
meti. Nekoliko boste napredova-
li. Počutili se boste slabo
zaradi preobilne hrane.

RAK (od 21. 6. do
22. 7.) V začetku se
vam bo tožilo (po
ljubezni, ki je žal
odcvetela. Toda s
časom se bo vse po-
pravilo, ker ni v življenju nič
absolutnega. Na delu boste lah-
ko napredovali, če boste vztra-
jali pri svojih načrtih. Nekdo
vam bo dal koristen predlog.
Zdravje bo na splošno dobro.

LEV (od 23. 7. do
22. 8.) Kar se lju-
bezni tiče, ljubite
čimveč morete, to-
da skušajte ohraniti
razsodnost in ravno-
vesje. Na vsak način ne smete
zgubiti duševne vredine. Na delu
se ne smete pretegniti in
morate ohraniti energije za
boljše čase. Nekoliko miru ne
bo škodovalo zdravju.

DEVICA (od 23. 8.
do 22. 9.) V čustve-
nih zadevah boste
mnogo dosegli, vse-
li boste in imeli bo-
ste tudi neke gmot-
ne koristi. Na vsak način bo
vladalo popolno znanje med
vama. Na delu pojde vse v re-
du in so tudi razni obeti. Lah-
ko upate, da se bo položaj iz-
boljšal. Okrepite svoje živce.

TEHTNICA (od 23.
9. do 23. 10.) V lju-
bezskih zadevah
ne bo manjkalo iz-
razov vdanosti. Po-
kažite večje znanja
na seboj, ki vam je pri
sru. Na delu ali v kupcijskih
zadevah vam bo uspelo prepri-
čati neko osebo, potem ko bo-
ste nekoliko popustili v nekih
točkah. Pazite se pred prepi-
hom.

SKORPIJON (od 24.
10. do 21. 11.) V ču-
stvenih zadevah bo
izredno ugoden te-
den, če boste doka-
zali, da ste vztrajni
in iskreni. Ne premlevajte raz-
nih hipotez, ki so le plod vaše
domišljije. Na delu boste mo-
rali dolgo čakati na uspehe, ki
pa so neizbežni. Zdravje bo do-
bro. Masirajte se.

STRELEC (od 22.
11. do 20. 12.) V lju-
beznih zadevah do-
živite lep teden, saj ste
neko osebo s svojo
simpatijo naravnost
očarali. Bodite iskreni in do-
bri. Na delu morate poiskati v
uresničenjem nekega svojega
načrta in ne smete omahovati.
Zdravje bo še precej dobro.
Bodite previdni.

KOZOROG (od 21.
12. do 20. 1.) Zaradi
prevelike ljubezno-
sti in pesimizma
boste žalostni. Pri-
lagodite se bolj svo-
jemu okolju. Na delu pojde vse
kot po maslu, vendar boste
moral malo bolj varčevati. Mo-
žen je tudi napredek s pomoč-
jo prijateljev. Zdravje se bo
izboljšalo. Bodite vedri.

VODNAR (od 21. 1.
do 19. 2.) Ker bo-
ste zakrivali mnoge
neprevidezosti in lju-
bezskih zadevah,
vas bodo ostro so-
dili in kritizirali, kot je običaj.
Na delu bo precej huda discipli-
na, kar bo dražilo vaše sa-
moljublje. Kar se tiče zdravja,
boste pridobili polno novih
energij. Pomagajte bližnjemu.

RIBI (od 20. 2. do
20. 3.) Če hočete, da
vas bodo opazili, bo-
dite čimbolj vidni
in ljubeznivi. Doro-
vno mnogo pomagajo
v ljubezenskih odnosih, saj so
izraz prednosti ljubljene osebi.
Na delu se bo vse kar najlepše
izteklo. Roste precej trudni in
skušajte zato več spati.

